

ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Τό ότι ή γιορτή τῶν ἁγίων Πάντων εἶναι καρπός τῆς Πεντηκοστῆς, μέ ὑπέροχο τρόπο μᾶς τό ἐπεξηγεῖ τό συναξάρι τῆς ἡμέρας: *«Ἡ φωτιά ἀπό τή φύση τῆς ἀνεβαίνει πρὸς τά πάνω, ἐνῶ τό χῶμα ἀπό τή φύση του πάει πρὸς τά κάτω. Τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς συνέβη τό παράδοξο, τό μέν Ἅγιο Πνεῦμα ἐν εἶδει πυρός κατέβηκε κάτω, ἐνῶ ἡ χοϊκή ἀνθρώπινη φύση, ἐκείνων πού θέλησαν νά τό δεχθοῦν, ἀνέβηκε πρὸς τά πάνω».*

Αὐτό τό Ἅγιο Πνεῦμα ἦταν ἐκεῖνο πού τούς ἐνίσχυσε νά ὁμολογήσουν τόν Χριστό ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Αὐτή, βέβαια, ἡ ὁμολογία δέν ἐξαντλεῖται σέ μιά ἀνέξοδη προφορική δήλωση. Προϋποθέτει ὄχι μόνο ἀγάπη πρὸς Αὐτόν μεγαλύτερη ἀπό τήν ἀγάπη πρὸς τούς πιό στενοῦς συγγενεῖς ἀλλά καί τέτοια αὐταπάρνηση, πού νά εἶναι κάποιος ἔτοιμος καί τή ζωή του νά δώσει γιά τόν Χριστό. *«Τί μοῦ μιλάς»,* λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, *«γιά τούς γονεῖς, τά ἀδέλφια ἢ τήν γυναῖκα σου; Σέ κανέναν δέν ὑπάρχει τίποτε πιό οἰκεῖο ἀπό τήν ἴδια τή ζωή του. Ἄν, λοιπόν, κι αὐτή τή βάλεις πιό πάνω ἀπό τήν ἀγάπη σου γιά τόν Χριστό, τότε εἶσαι πολύ μακριά ἀπό τούς ἀληθινούς μαθητές του. Δέν ἀξίζεις γι' Αὐτόν».*

Ὅλοι οἱ μάρτυρες ἀποτέλεσαν παραδείγματα μᾶς τέτοιας ἀγάπης, ὅπως ὁ ἅγιος νεομάρτυρας Γεώργιος, πού μαρτύρησε στά Ἰωάννινα ἀφήνοντας χήρα τή νεαρή γυναῖκα του καί ὄρφανό τόν νεοφώτιστο γιό του. Ἀλλά καί πόσες μητέρες ξεπερνώντας τή φυσική στοργή γιά τά παιδιά τους δέν

τά ἐνθάρρουναν στό μαρτύριο; Ἡ ἁγία Σολομονή (μητέρα τῶν ἑπτά Μακκαβαίων), ἡ μητέρα τοῦ ἁγίου Μελίτων (ἐνός ἀπό τούς Σαράντα Μάρτυρες), ἡ ἁγία Ἀνθία (μητέρα τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου) καί πολλές ἄλλες.

Κορυφαῖα πρότυπα τέλειας ἀγάπης πρὸς τόν Χριστό εἶναι οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ὅποιοι ἄφησαν τά πάντα, ἀκολούθησαν τόν Διδάσκαλό τους καί ἀξιώθηκαν ὅλοι, πλὴν τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, νά σφραγίσουν τήν πρὸς Αὐτόν ἀγάπη τους μέ μαρτυρικό θάνατο.

Ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης, προφανῶς γιά νά προλάβει κάποιους πού θά ἀμφισβητοῦσαν τήν ἀξία τῆς ἀποταγῆς τοῦ φτωχοῦ ψαῤ᾽ Πέτρου, κάνει τήν ρητορική ἐρώτηση: *«Ποιά “πάντα” ἄφησες, Πέτρε; Τί σπουδαῖο ἄφησες; Τό καλάμι; Τό δίχτυ; Τή βάρκα; “Ναί,” λέει· “αὐτά ἦταν τά πάντα γιά μένα· αὐτά ἦταν ἡ ζωή μου· καί τά ἄφησα μέ τήν καρδιά μου καί ἀπό τήν ἀγάπη μου γιά τόν Χριστό».* Σημασία, ἐπομένως, δέν ἔχει ἡ ὑλική ἀξία αὐτῶν πού ἀφήνει κάποιος γιά τόν Χριστό, ἀλλά ἡ προαίρεσή του καί τό γεγονός ὅτι κάνει θησαυρό τῆς καρδιάς καί κέντρο τῆς ζωῆς του τόν Χριστό.

Ἄν ἡ τέλεια ἀγάπη πρὸς τόν Χριστό ἐκφράζεται ἀπό τήν ὀλοκληρωτική παραίτηση ἀκόμα καί ἀπό τίς θεμιτές μας ἀγάπες, ἡ ἀρχή τῆς μαρτυρίας καί τοῦ μαρτυρίου γιά τόν Χριστό βρίσκεται στήν ἐκκοπή τῶν ἀμαρτωλῶν θελημάτων μας καί στήν πρόθυμη ἄσκηση τῶν θεοποιῶν ἀρετῶν. Τό μαρτύριο εἶναι μιά πραγματικότητα πού

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ

Στό Βιβλίο του προφήτη Ίεζεκιήλ, στο 47^ο κεφάλαιο, αναφέρεται ένα όραμα που αποτελεί μία εικόνα του γεγονότος της Πεντηκοστής:

“Ο προφήτης είδε από κάποια πλευρά του ναού να αναβλύζει μία μικρή πηγή. Έτρεχε άθόρυβα και σε αρκετή απόσταση σχημάτιζε μικρό ρυάκι, που τό νερό του έφθανε μέχρι τόν αστράγαλο του ανθρώπου.

“Ένας άνθρωπος μέτρησε τήν απόσταση αυτή και ή απόσταση ήταν χίλια μέτρα. “Υστερα από τά χίλια μέτρα τό νερό αύξήθηκε και έφθανε μέχρι τά γόνατα του ανθρώπου. Και ή απόσταση αυτή κάλυπτε μήκος χιλίων μέτρων. “Υστερα από τήν απόσταση αυτή ό άνθρωπος μέτρησε άλλα χίλια μέτρα και τό νερό, που σχημάτιζε τώρα ποτάμι, είχε αύξηθει τόσο, ώστε έφθανε μέχρι τή μέση του ανθρώπου. “Υστερα ό άνθρωπος μέτρησε άλλα χίλια μέτρα και τό νερό πιά είχε τόσο πολύ αύξηθει και έτρεχε μέ τόση όρμή, ώστε ήταν αδύνατο πιά νά περπατήσει άνθρωπος μέσα στην κοίτη του ποταμού. Και τά νερά του ποταμού όλο αύξάνονταν. Και ό ποταμός έγινε μεγάλος και όρμητικός και προχωρούσε διαρκώς.

Δεξιά και άριστερά του ποταμού ύψώνονταν δένδρα καρποφόρα, που έδιναν μία έξαιρετική ώραιότητα στό τοπίο, και πλήθος ψάρια κολυμπούσαν στά νερά του ποταμού. Άνθρωποι δεξιά και άριστερά του ποταμού έτρωγαν τούς καρπούς και ψάρευαν και έπιναν τό ζωογόνο νερό, και ζούσαν ευτυχισμένοι.

Πνευματικά, τό όραμα σημαίνει τήν χάρη του άγιου Πνεύματος, που άρχισε νά πλημμυ-

ρίζει τόν κόσμο τήν ήμέρα της Πεντηκοστής. Τότε που ιδρύθηκε ή Έκκλησία.

Η Έκκλησία στην άρχή έμοιαζε μέ ένα μικρό ρυάκι. Ό άριθμός των ανθρώπων που πίστεψαν στό Χριστό ήταν άρχικά, σύμφωνα μέ τό βιβλίο των Πράξεων των Άποστόλων, εκατόν είκοσι. Άλλά τήν ήμέρα της Πεντηκοστής, όταν ήλθε τό Πνεύμα τό άγιο και ό άπόστολος Πέτρος μίλησε μπροστά σε χιλιάδες λαού για τόν Χριστό, τόση έντύπωση προκάλεσε ή όμιλία του, ώστε πίστεψαν τρεις χιλιάδες. Δέν πέρασαν λίγες μέρες και οι τρεις έγιναν πέντε και οι πέντε έγιναν δέκα, έγιναν είκοσι χιλιάδες, και διαρκώς ή Έκκλησία αύξανόταν. Αύξανόταν μέ τήν ταχύτητα εκείνη που αύξανόταν ό ποταμός του όράματος του Ίεζεκιήλ.

Σύμφωνα μέ σπουδαίο Βρεττανό ιστορικό, οι εκατόν είκοσι της Πεντηκοστής, τό 313 μ.Χ. (έκδοση διατάγματος των Μεδιολάνων μέ τό όποιο οι Χριστιανοί απέκτησαν έλευθερία στην πίστη και στην λατρεία τους) είχαν γίνει περίπου 30.000.000! Μέ περίπου 14.000.000 μάρτυρες μέχρι τότε (Bart D. Ehrman, *The triumph of Christianity, One World Publications, 2018, ch. 6*).

Θαυμαστό φαινόμενο ή πρόοδος της Έκκλησίας, που προκαλεί άπορία. Δώδεκα άνθρωποι ξεχύθηκαν στον κόσμο χωρίς όπλα, χωρίς βία, μέ μόνο τό κήρυγμα του Ευαγγελίου και είχαν τέτοια πνευματική καρποφορία.

“Όποιος πιστεύει στό Χριστό θά γίνει σαν ποταμός, που θά τρέχει, θά ποτίζει και θά δροσίζει τήν ανθρωπότητα. Και θά επαληθεύονται στη ζωή του τά λόγια του Χριστού «ό πιστεύων εις έμέ, καθώς είπεν ή Γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσι ύδατος ζώντος» (Ίωάν. 7,38).

Αρχιμ. Ι.Ν.

δέν σχετίζεται αποκλειστικά μέ τόν Διοκλητιανό και τόν Δέκιο. Ό άγιος Συμεών ό νέος Θεολόγος λέει χαρακτηριστικά: «Έκείνος που δέν τηρεί τίς έντολές του Χριστού, άς

μή νομίζει ότι δέν τόν άρνεϊται. Καθώς κι εκείνος που τίς εφαρμόζει, τόν Χριστό όμολογει».

Αρχιμ. Β.Α.

ΟΜΟΙΟΙ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ

Τό «καθ' ὁμοίωσιν», ἡ γενεσιουργός αἰτία, ἀλλά καί ὁ ὕψιστος σκοπός πού ἔθεσε στό πλάσμα του ὁ Δημιουργός, φάνταζε πάντοτε ὄνειρο ἄπιαστο γιά τόν ἄνθρωπο. Ἰδιαίτερα γιά τόν συντριπτικά τραυματισμένο ἀπό τό τραγικό γεγονός τῆς πτώσης προχριστιανικό ἄνθρωπο. Ἡ ἀπόσταση ἔμοιαζε ἀγεφύρωτη.

Γιά νά λιγοστέψει τήν ἀπόσταση αὐτή ὁ Θεός, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δέν μπορούσε νά ἀνεβεῖ, κατέβηκε αὐτός πρὸς τόν ἄνθρωπο. Καί ἐπειδή τὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ εἶχαν κοινω- νήσει «σαρκός καί αἵματος», εἶχαν ὑπαχθεῖ πλέον στήν ἀσθενοῦσα καί φθαρτή ἀνθρώ- πινη φύση, «καί αὐτός παραπλησίως μετέ- σχε τῶν αὐτῶν» (Ἐβρ. 2, 14). Ἔγινε μέτοχος τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ὁ Θεός ὁμοιώθηκε πλήρως μέ τόν ἄνθρωπο. Θά ἐπιχειρήσουμε μικρή προσέγγιση τοῦ γεγονότος μέ βάση τόν ἅγιο Σωφρόνιο Σαχάρωφ (*Τό μυστήριο τῆς χριστιανικῆς ζωῆς*, σ. 366-373).

Τό γεγονός τῆς σάρκωσης τοῦ Θεοῦ ἔδειξε τή μεγάλη ἀξία τοῦ ἀνθρώπου. Καί ὅτι ἀνάμεσα στόν Θεό καί στόν ἄνθρωπο ὑπάρχει πραγματική συγγένεια καί ἀντι- στοιχία. Δυό τελείως ξένα μεταξύ τους μεγέ- θη, μέ διαφορετική ἐντελῶς φύση τό καθένα, θά ἦταν ἀδύνατο νά ἐνωθοῦν. Ὅμως ὁ Θεός ἔρχεται τόσο κοντά μας, πού δέν ντρέπεται νά μᾶς ὀνομάζει ἀδελφούς του, φτάνοντας μέχρι τό «κατά πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιω- θῆναι» (Ἐβρ. 2, 17). Ἔγινε πραγματικά ὁμοιο- σος μέ ἡμᾶς.

Καί ὄλο αὐτό, γιά νά καταφανεῖ ὅτι, ἀφοῦ ὁ Θεός ὁμοιώθηκε σέ ὅλα μέ τόν ἄν- θρωπο, μπορεῖ ἀντίστοιχα καί ὁ ἄνθρωπος νά ὁμοιωθεῖ σέ ὅλα μέ τόν Θεό. «Ἡ δυνα- τότητα γιά τόν Θεό νά σαρκωθεῖ, περικλεί- ει μέσα της τήν παράλληλη δυνατότητα τοῦ ἀθρώπου νά προσλάβει τή θέωση». Ἡ μέλλουσα προοπτική μας εἶναι: «Ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα» (Α' Ἰω. 3, 2) καί: «Ἔσεσθε

οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡσπερ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν» (Ματθ. 5, 48). Τά λόγια αὐτά δέν εἶναι ἀπλῶς ἐντο- λή, ἀλλά φανέρωση τοῦ προαιώνιου σχεδίου τοῦ Θεοῦ γιά μᾶς.

Τό φιλόδοξο σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑψηλή μας αὐτή κλήση, ἔχει τό παράδοξο, ὅτι θά μπορούσε νά φανεῖ ἀπό τήν πλευρά μας ὡς ὑπέρμετρη ὑπερηφάνεια. Γι' αὐτό καί ὁ Κύ- ριος σπεύδει νά δώσει σέ ὅλα ὑπόδειγμα τόν ἑαυτό του. Πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ «ταπεινός τῆ καρδία». Κάθε λόγος γιά ὁμοίωση μέ τόν Θεό, χωρίς κάθαρση ἀπό τήν ὑπερηφάνεια, θά ἦταν «έωσφορισμός». Κριτήριο τῆς ἀλή- θειας εἶναι ὁ Χριστός. Ὡς ἄνθρωπος, ἔχο- ντας «δούλου μορφήν», διακηρύττει: «Ὁ Πατήρ μου μείζων μου ἐστιν» (Ἰω. 14, 28). Ὅταν ὀνομάζει τόν ἑαυτό του «Υἱόν ἀνθρώ- που», διατηρεῖ τήν ἀπόσταση μεταξύ αὐτοῦ (ὡς ἀνθρώπου φυσικά) καί τοῦ Θεοῦ, διδά- σκοντάς μας νά ἀπέχουμε ἀπό ἑωσφορικές τάσεις καί προσπάθειες αὐτοθέωσης. Μόνο μέ τή θεϊκή ἐνέργεια μέσα μας θά φτάσουμε στήν ἐσχατή τελειότητα.

Ὅμως ὁ Χριστός μετά τήν Ἀνάστασή του «ἀνελήφθη εἰς τόν οὐρανόν καί ἐκάθι- σεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. 16, 19). Στό πρόσωπό του ὁ ἄνθρωπος ὁμοιώθηκε πλή- ρως μέ τόν Θεό. Ἐκάθισε στά δεξιά τοῦ Πα- τέρα του ὡς Υἱός τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς Θεός δέν εἶχε λείψει ποτέ ἀπό ἐκεῖ. Νίκησε τόν κόσμο καί μπορούμε νά μοιραστοῦμε μαζί του τή νίκη του. Νά ἀφήσουμε πίσω μας τή φθαρτότητά μας καί τή μηδαμινότητα. Νά οικειωθοῦμε τό μεγαλεῖο καί τήν ἀθανασία.

Τό ἀκράιο θάρρος πού χρειάζεται γιά κάτι τέτοιο, μπορεῖ νά φανεῖ στους ἀδαεῖς ὑπέρμετρη ὑπερηφάνεια, ἀλλά γιά μᾶς προ- ὑποθέτει βαθειά ταπείνωση. «Μπορούμε νά ἀγνοήσουμε μιὰ τόσο ὑψηλή κλήση, δέν μᾶς ἐπιτρέπεται ὅμως νά ἀλλάξουμε τό προαιώ- νιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά μᾶς». **Πρωτ. Δ. Μ.**

ΜΕ ΑΓΑΠΑΣ;

Στό Ευαγγέλιο του ὄρθρου τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου βλέπουμε τόν ἐξῆς ἐκπληκτικό διάλογο μεταξύ τοῦ Ἀναστάσιου Χριστοῦ καί τοῦ Πέτρου.

«- Πέτρε (Σίμων), υἱέ τοῦ Ἰωνᾶ, μέ ἀγαπᾶς περισσότερο ἀπό αὐτούς (=τούς ὑπολοίπους ἀποστόλους);

- Ναι, Κύριε σύ γνωρίζεις ὅτι σέ ἀγαπᾶ.

- Ποίμεινε (βόσκει) τά πρόβατά μου (=τούς ἀνθρώπους)» (Ἰωάν. 21, 15-17)».

Ἡ ἐρώτηση καί ἡ ἀπάντηση ἐπαναλαμβάνονται τρεῖς φορές. Προφανῶς, γιατί τρεῖς φορές εἶχε ἀρνηθεῖ ὁ Πέτρος ὅτι γνωρίζει τόν Χριστό.

Γιατί, ὅμως, ὁ Χριστός ἀπευθύνεται εἰδικά στόν Πέτρο γιά νά τοῦ ἀναθέσει τήν ποιμαντική φροντίδα τῶν λογικῶν Του προβάτων, δηλαδή τῶν Χριστιανῶν;

Ὁ Πέτρος ἦταν ὁ ἐπίλεκτος τῶν ἀποστόλων, τό στόμα τῶν μαθητῶν. Συγχρόνως ὅμως, τοῦ δείχνει ὅτι στό ἐξῆς πρέπει νά ἔχει θάρρος, ἀφοῦ εἶχε διώξει ἀπό πάνω του τήν ἄρνηση. Καί τοῦ ἀναθέτει τήν διαποίμανση τῶν χριστιανῶν. Καί τήν μέν ἄρνηση, ὁ Χριστός δέν τήν προφέρει, οὔτε ὀνειδίζει τόν Πέτρο γιά τό γεγονός. Τοῦ λέγει ὅμως «ἄν μέ ἀγαπᾶς, νά προῖστασαι (πνευματικῶς) τῶν ἀδελφῶν. Καί τήν θερμή σου ἀγάπη γιά μένα, τήν ὁποία ἐδειχνες μέ κάθε τρόπο καί χαίροσιν, τώρα δεῖξε τήν στά δικά μου τέκνα. Καί γι' αὐτά νά βάλεις καί τήν ψυχή σου, ὅπως ἔλεγες ὅτι θά τό ἔκανες γιά μένα».

Ὅταν δέ ὁ Κύριος τόν ρώτησε γιά τρίτη φορά, ἄν τόν ἀγαπᾶ, λυπήθηκε καί ταραχθηκε ὁ Πέτρος. Γι' αὐτό λέγει: Κύριε σύ γνωρίζεις **τά πάντα**, δηλαδή **τά παρόντα καί τά μέλλοντα**. Βλέπεις πῶς ὁ Πέτρος ἔγινε καλύτερος καί πιό σῶφρων χωρίς στό ἐξῆς, νά αὐθαδιάζει καί νά ἀντιλέγει; Λυπήθηκε ὁ Πέτρος, διότι σκεφτόταν:

«Μήπως, ἐγώ μέν νομίζω ὅτι Τόν ἀγαπᾶ, ἀλλά δέν τόν ἀγαπᾶ; Γιατί καί πρῖν, πολλά ἔλεγα καί ἰσχυρίζομαι, καί μετὰ “ἐπεφτα ἔξω!”» (Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τό κατά Ματθαῖον Ὅμιλία 88, α', P.G. 59, 479).

Ὁ Πέτρος σαφῶς εἶχε μετανοήσει γιά τήν ἄρνησή του, ἀφοῦ γι' αὐτό, τότε, «ἐκλαυσε πικρῶς». Τώρα, μέ τίς ἐρωτήσεις τοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖ τήν διόρθωση τοῦ λογισμοῦ του καί λαμβάνει τήν συγχώρηση.

Πόσο μεγάλη ἀξία ἔχει ἡ ἐξαγόρευση τοῦ λογισμοῦ μας καί ἡ συγχώρηση ἀπό τόν ἱερέα-πνευματικό!

Διηγῆται ὁ ὄσιος παπα-Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης (+1998):

«Μιά φορά πῆγα νά ἐξομολογηθῶ καί εἶπα καί τούς λογισμούς. Πῶς νά μήν τούς πείς, ἀφοῦ εἶναι καί αὐτοί τρόπον τινά, σύμπτωμα τῆς ἀσθενείας σου. **Ἄσε πού ὁ λογισμός εἶναι ὁ προφήτης τῆς πράξης**. Μέσα στήν ἐξαγόρευση εἶπα καί ἕνα λογισμό πού εἶχα γιά τίς εἰκονίτσες πού εἶναι σέ ἐφημερίδες καί ἔντυπα ἐκκλησιαστικά. Δέν ἤξερα τί νά τίς κάνω. Νά τίς καίω; Βαρύ καί αὐτό μοῦ ἐρχόταν. Τό εἶπα στόν πνευματικό. Μέ τό πού βγαίνω ἔξω ἦταν ἕνας πού εἶχε πνεῦμα πονηρό (=δαμονισμένος). Ἄρχισε νά φωνάζει ὁ διάβολος “βρέ παλιοκαλόγερε, ἀκόμα καί γιά τίς εἰκόνες εἶπες”. Τό ἀκούτε; Τόν πείραξε. Ὅ,τι πειράζει τό διάβολο, ἀναπαύει τό Θεό».

Ἀρχιμ. Ν.Κ.

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν

Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως καί Πρεβέζης

Ἐκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως καί Πρεβέζης
Χρυσόστομος

Υπεύθ.: Αρχιμ. Νίκων Κουτσίδης • ΤΗΛ. 2682051161
Κωδικός 270360

ΙΟΥΝΙΟΣ 2022 • Αρ. Φύλλου 467 • Ἔτος ΜΒ'

Διανέμεται δωρεάν • Εἰσφορές δεκτές

Ἐκδοτική Παραγωγή «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.»
Ἀθήνα

